บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ดังกล่าว คือ เพื่อวิเคราะห์วรรณกรรมญี่ปุ่นที่แปลเป็นภาษาไทย ในด้านเนื้อหา แนวคิด รูปเล่ม และราคา ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามขั้นตอนของการวิจัยดังนี้

<u>ศึกษาและเตรียมงาน</u>

ในขั้นตอนการศึกษาและเตรียมงาน ผู้วิจัยได้รวบรวมรายชื่อวรรณกรรมญี่ปุ่นที่แปลเป็นภาษาไทยประเภท นวนิยาย เรื่องสั้น นิทาน และกวีนิพนธ์ ที่จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มหนังสือ (ไม่รวมเรื่องแปลที่ตีพิมพ์ในวารสารต่าง ๆ) ซึ่งวรรณกรรมดังกล่าวแปลจากภาษาญี่ปุ่นโดยตรง รวมทั้งแปลมาจากภาษาต่างประเทศ ซึ่งมาจากต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นและตีพิมพ์จำหน่ายในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 ถึง พ.ศ. 2529 จากสำนักพิมพ์ ร้านขายหนังสือ รวมทั้งห้องสมุดทั่วไป มีจำนวนทั้งสิ้น 50 เล่ม ในจำนวนนี้มีหลายเล่มที่ได้รับรางวัลทางด้านวรรณกรรม* วรรณกรรมทั้งหมดได้จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ 27 แห่ง และสถาบันทางการศึกษา 1 แห่ง รวม 28 แห่ง**

---

*ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก ก. หน้า 220.

**ได้แก่ สำนักพิมพ์ กอไผ่ สำนักพิมพ์กะรัต สำนักพิมพ์การเวก สำนักพิมพ์ครีเอท แม็กกาซีน สำนักพิมพ์เคล็ดไทย สำนักพิมพ์จตุจักรการพิมพ์ สำนักพิมพ์ดวงกมล สำนักพิมพ์ดอกหญ้า สำนักพิมพ์ทานตะวัน สำนักพิมพ์ทิวสน สำนักพิมพ์บริษัท พี.พับบลิเคชั่น จำกัด สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น สำนักพิมพ์แพร่พิทยา สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักพิมพ์วัฒนา สำนักพิมพ์วลี สำนักพิมพ์วิทวัส ศูนย์หนังสือเชียงใหม่ สำนักพิมพ์ ส.อักษรพิทยา สำนักพิมพ์สมิต สำนักพิมพ์สร้างสรรค์ สำนักพิมพ์สันติภาพ สำนักพิมพ์สำนักงานอาจินต์ ปัญจพรรค์ สำนักพิมพ์สู่ฝัน สำนักพิมพ์หนังสือเยาวชน สำนักพิมพ์หนุ่มสาว สำนักพิมพ์อัญมณีบุ๊คสโตร์ และศูนย์การแปล คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดังนั้นในการวิเคราะห์ เนื้อหาวรรณกรรมญี่ปุ่นที่แปลเป็นภาษาไทยในครั้งนี้ จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์ จึงได้มาจากสำนักพิมพ์ทั้ง 27 แห่ง และสถาบันทางการศึกษา 1 แห่ง

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาวรรณกรรมญี่ปุ่นที่แปลเป็นภาษาไทย สำหรับเยาวชนอายุ 14 - 25 ปีขึ้นไป โดยแบ่งเป็นเกณฑ์วิเคราะห์เนื้อหา เกณฑ์วิเคราะห์แนวคิด เกณฑ์วิเคราะห์รูปเล่มและเกณฑ์วิเคราะห์ราคา โดยได้จัดทำไปตามลำดับขั้นตอนดังนี้คือ

1. ศึกษาประเภทของเนื้อหา แนวคิด รูปเล่ม และราคา ในวรรณกรรมญี่ปุ่นที่แปลเป็นภาษาไทยเพื่อนำไปใช้กำหนดหัวข้อและเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ตลอดจนได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องราว วัฒนธรรม ขนบประเพณี ค่านิยม และแนวความคิดต่าง ๆ ของชนชาติญี่ปุ่น จากหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ พร้อมการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ นักแปล และผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมญี่ปุ่น เพื่อประกอบการสร้างเกณฑ์วิเคราะห์ด้านเนื้อหา แนวคิด รูปเล่ม และราคา ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

กำธร สถิรกุล. หนังสือและการพิมพ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515.

คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. ฉากญี่ปุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2512.

จักรวาล ชาญนุวงศ์. โลกหนังสือพิมพ์. พระนคร: โรงพิมพ์สุจินต์การพิมพ์, 2509.

จันทนีย์ พาณิชผล. "การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสำหรับเด็กที่แปลเป็นภาษาไทย พ.ศ. 2520 - 2525." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

จำนงค์ ทองประเสริฐ. บ่อเกิดลัทธิประเพณีญี่ปุ่น เล่ม 1-4. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2514.

แจแปน แทรเวล บุโร. ญี่ปุ่นปัจจุบัน. แปลจาก JTB's Illustrated Book Series: Japan in Your Pocket Volume 10-Today's Japan โดย ขนิษฐา พงศ์ศุภสมิทธิ์. กรุงเทพฯ: บริษัทเพื่อนพิมพ์จำกัด, 2532.

____. รู้จักญี่ปุ่น. แปลจาก A Look into Japan โดย ศิลป์ ภาคสุวรรณ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2532.

นิศา ชูโต, กล่อมจิตต์ พลายเวช และกานต์มณี ศักดิ์เจริญ. การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสืออ่านสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร: คณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติ, 2524.

นุชรี ศรีโลจน์วงศ์. "การวิเคราะห์เนื้อหาด้านวัฒนธรรมไทยจากหนังสือสำหรับเด็ก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 - พ.ศ. 2524." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

ประยูร เถลิงศรี. "การจัดระบบการกำหนดราคา." ประชาชาติธุรกิจ 4 (20 ธันวาคม 2521): 5-6.

ผุสดี นาวาวิจิต. นักแปลและผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมญี่ปุ่น. สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์ 2531.

เพ็ชรี สุมิตร. ประวัติอารยธรรมญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2514.

มณฑา พิมพ์ทอง. นักเขียนและนวนิยายญี่ปุ่นสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. (อัดสำเนา)

ลัดดา ถนัดหัตถกรรม. นักแปล. สัมภาษณ์, 23 มกราคม 2533.

วัลลภ สวัสดีวัลลภ. หนังสือและการพิมพ์. ลพบุรี: ศูนย์การพิมพ์วิทยาลัยครูเทพสตรี, 2527.

ศรีสุรางค์ พูลทรัพย์, บรรณาธิการ. รวมบทความเกี่ยวกับอารยธรรมตะวันออก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522.

ศักดา ประจุศิลป. การออกแบบสิ่งพิมพ์ทางการแพทย์. กรุงเทพฯ: กองวิทยาการ กรมการแพทย์ทหารบก, มปป.

สารีพันธุ์ ศุภวรรณ. "การวิเคราะห์รูปแบบหนังสือภาพสำหรับเด็ก." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

อภินันท์ แกบแก้ว. "หนังสือกลอนเปล่าที่พิมพ์ในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2526 ถึง 2529." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

อาทร ฟุ้งธรรมสาร. นักแปลและผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมญี่ปุ่น. สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2531.

Clark, Gregory. Understanding the Japanese. Tokyo: Kinseido, 1983.

Maloney, Don. Japan: It's Not all Raw Fish. Tokyo: The Japan Times Ltd., 1975.

Reichauer, Edwin O. The Japanese. Cambridge: The Belknap Press, 1978.

Tadao, Umesao, edi. Seventy-Seven Keys to the Civilization of Japan. Osaka: Sogensha, 1985.

2. นำหัวข้อเกณฑ์สำหรับการวิเคราะห์เนื้อหา 72 ข้อ และเกณฑ์การวิเคราะห์แนวคิด 15 ข้อ ที่ได้จากการศึกษาในข้อ 1 มาจัดทำเป็นแบบสอบถาม* (สำหรับเกณฑ์การวิเคราะห์รูปเล่มและราคามิได้นำมาจัดเป็นแบบสอบถาม เพราะถือว่าเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้กันทั่วไป) ส่งไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ นักแปลหนังสือและผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมญี่ปุ่น จำนวน 5 คน ได้รับคืนมา 4 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 4 คนเป็นชาย 1 คน หญิง 3 คน มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโท 2 คน ระดับปริญญาตรี 1 คน และต่ำกว่าระดับปริญญาตรี 1 คน แบ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการแปลวรรณกรรมนาน 50 ปี 1 คน และเป็นนักแปลวรรณกรรมรุ่นใหม่ 3 คน มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 - 10 ปี ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนที่ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับหัวข้อเนื้อหาและแนวคิดที่เสนอเป็นเกณฑ์ให้พิจารณา รวมทั้งได้ให้ข้อเสนอแนะบางประการ ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขหัวข้อเนื้อหาและแนวคิดที่จะนำมาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ต่อไป

---

*ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก ช. หน้า 276.

พิจารณา รวมทั้งได้ให้ข้อเสนอแนะบางประการ ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขหัวข้อ เนื้อหา และแนวคิดที่จะนำมาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ต่อไป

3. เขียนเกณฑ์วิเคราะห์เนื้อหาวรรณกรรมญี่ปุ่นที่แปลเป็นภาษาไทย โดยนำข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวมาเพิ่มเติมและปรับปรุงแก้ไขหัวข้อ โดยเกณฑ์วิเคราะห์จะแบ่งเป็น 4 ส่วน ส่วนแรกคือ เกณฑ์วิเคราะห์เนื้อหา แบ่งเป็น 5 หัวข้อ คือ เนื้อหาแสดงอารมณ์และความรู้สึก (34 หัวข้อย่อย) เนื้อหาสะท้อนชีวิตและปัญหาสังคม (25 หัวข้อย่อย) เนื้อหาแสดงสภาพทางการเมือง (4 หัวข้อย่อย) เนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา (4 หัวข้อย่อย) และเนื้อหาอื่น ๆ (5 หัวข้อย่อย) ในส่วนที่สอง เป็นเกณฑ์วิเคราะห์แนวคิด แบ่งเป็น 3 หัวข้อ คือ การนับถือลัทธิชินโต (4 หัวข้อย่อย) การนับถือลัทธิขงจื้อ (4 หัวข้อย่อย) ความเชื่อที่ได้รับอิทธิพลจากศาสนาต่าง ๆ (7 หัวข้อย่อย) ส่วนที่สามเป็นเกณฑ์วิเคราะห์รูปเล่ม แบ่งเป็น 5 หัวข้อ คือ ขนาดของรูปเล่ม ปกหนังสือ กระดาษที่ใช้พิมพ์ การเย็บเล่ม และจำนวนหน้า สำหรับส่วนที่สี่ เป็นเกณฑ์วิเคราะห์ราคาของวรรณกรรม แบ่งเป็น 10 ระดับราคา

เกณฑ์วิเคราะห์เนื้อหาวรรณกรรมญี่ปุ่นที่แปลเป็นภาษาไทย แบ่งเป็น 5 หัวข้อ ได้แก่

ก. เนื้อหาแสดงอารมณ์และความรู้สึก ประกอบด้วยหัวข้อย่อย 34 ข้อคือ

1. ความมีเหตุผล
2. ความมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น
3. ความละอายต่อการประพฤติผิด
4. ความซื่อสัตย์สุจริต
5. ความเมตตากรุณา
6. ความกตัญญูกตเวที
7. ความมีสติรู้จักควบคุมตัวเอง
8. การรู้จักให้อภัย
9. ความเชื่อในเรื่องลึกลับ
10. ความสุภาพอ่อนน้อม
11. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และรู้จักเสียสละ

12. ความรักสงบและรักธรรมชาติ

13. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

14. ความกล้าหาญ

15. ความอดทน

16. ความสามัคคี

17. ความรักในครอบครัว

18. ความรักระหว่างมิตรสหาย

19. ความรักระหว่างชายหญิง

20. ความสมหวัง

21. ความผิดหวัง

22. ความกลัว

23. ความเพ้อฝันและจินตนาการ

24. ความมีสมาธิ

25. ความโลภ

26. ความโกรธ

27. ความหลง

28. ความดื้อรั้น

29. ความอาฆาตพยาบาท

30. ความเกลียด

31. ความฉลาด

32. ความอิจฉาริษยา

33. ความเห็นแก่ตัว

34. ความประมาท

ข. <u>เนื้อหาสะท้อนชีวิตและปัญหาสังคม</u> ประกอบด้วยหัวข้อย่อย 25 ข้อคือ

1. ชีวิตกรรมกร

2. ชีวิตชาวประมง

3. ชีวิตนักเดินเรือ

4. ชีวิตทหารหรือนักรบ
5. ชีวิตแพทย์
6. ชีวิตนักเรียน
7. ชีวิตไสเภณี (เกอิชา)
8. ชีวิตนักแสดง
9. ชีวิตคนชรา
10. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว
11. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
12. ความขัดแย้งระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่
13. ความขัดแย้งระหว่างเด็กกับเด็ก
14. ความตาย
15. การรวมกลุ่มของเด็กวัยรุ่น
16. มิตรภาพและการแสวงหาเพื่อน
17. การกดขี่ขูดรีดผู้ใช้แรงงาน
18. การเหยียดหยามสตรีเพศ
19. การกำหนดบทบาทเฉพาะเพศ
20. การแบ่งแยกชนชั้นวรรณะ
21. ปัญหาการขาดความอบอุ่นในครอบครัว
22. ปัญหาการหย่าร้าง
23. ปัญหาเพศสัมพันธ์
24. ปัญหามลภาวะ (มลพิษ)
25. ปัญหาการทำแท้ง

ค. <u>เนื้อหาแสดงสภาพทางการเมือง</u> ประกอบด้วยหัวข้อย่อย 4 ข้อคือ

1. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสังคม
2. สงครามและความรุนแรง
3. ผลกระทบของสงคราม
4. การลี้ภัยและการอพยพ

ง. <u>เนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา</u> ประกอบด้วยหัวข้อย่อย 4 ข้อคือ

1. พระพุทธเจ้าหรือศาสดาของศาสนา
2. นิกายเซ็น
3. ความเชื่อเรื่องบาป-บุญ
4. ความเชื่อเรื่องนรก-สวรรค์

จ. <u>เนื้อหาอื่น ๆ</u> ประกอบด้วยหัวข้อย่อย 5 ข้อคือ

1. สัตว์ชูคได้
2. เทพนิยาย
3. การใช้สัญลักษณ์แทนคน
4. สิ่งศักดิ์สิทธิ์
5. อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์

เกณฑ์วิเคราะห์แนวคิดวรรณกรรมญี่ปุ่นที่แปลเป็นภาษาไทย แบ่งเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่

ก. <u>การนับถือลัทธิชินโต</u> ประกอบด้วยหัวข้อย่อย 4 ข้อคือ

1. ความเชื่อและความศรัทธาในพระเจ้า
2. ความเชื่อในเรื่องวิญญาณ
3. การบูชาบรรพบุรุษ
4. การบูชาธรรมชาติ

ข. <u>การนับถือลัทธิขงจื้อ</u> ประกอบด้วยหัวข้อย่อย 4 ข้อคือ

1. การลำดับความสำคัญของบุคคลในครอบครัว
2. ความกตัญญูกตเวทีต่อบิดา-มารดา
3. ความจงรักภักดีต่อชาติ
4. หน้าที่และความเสียสละของนักรบ

ค. ความเชื่อที่ได้รับอิทธิพลจากศาสนาต่าง ๆ ประกอบด้วยหัวข้อย่อย 7 ข้อคือ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างนับรบกับผู้เป็นนาย
2. หลักจริยธรรมของนักรบ (บูชิโด)
3. พิธีฮาราคีรี*
4. พิธีการต่าง ๆ เช่น พิธีดื่มน้ำชา
5. ประเพณีและการละเล่นในเทศกาลต่าง ๆ
6. ความรักในธรรมชาติ
7. ความรักสงบและความเป็นระเบียบแบบแผน

เกณฑ์วิเคราะห์รูปเล่ม วรรณกรรมญี่ปุ่นที่แปลเป็นภาษาไทย แบ่งเป็น 5 หัวข้อ ได้แก่

ก. ขนาดของรูปเล่ม
ข. ปกหนังสือ
ค. กระดาษที่ใช้พิมพ์
ง. การเย็บเล่ม
จ. จำนวนหน้า

ก. ขนาดของรูปเล่ม

รูปเล่มของหนังสือโดยทั่วไปนั้น มี 2 แบบ คือ

1. รูปเล่มแนวตั้ง (Upright) หมายถึง รูปเล่มที่มีส่วนสูงมากกว่าส่วนกว้าง เมื่อหยิบจับหนังสือจะพบว่าสันของหนังสือมีความยาวมากกว่าความกว้างรูปเล่มแนวตั้ง เป็นที่นิยมในการพิมพ์หนังสือโดยทั่วไป

---

*พิธีฮาราคีรี คือ การฆ่าตัวตายด้วยวิธีควักท้อง เป็นปฏิบัติการที่นิยมกันในกลุ่มชนชั้นนักรบ (ซามูไร) แห่งประเทศญี่ปุ่นสมัยโบราณ ถือว่าเป็นการตายเพื่อดำรงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์ของนักรบ

2. รูปเล่มแนวนอน (Oblong) หมายถึง รูปเล่มที่มีส่วนกว้างมากกว่าส่วนสูง เมื่อหยิบจับหนังสือจะพบว่าสันของหนังสือมีความยาวน้อยกว่าส่วนกว้าง (สารีพันธุ์ ศุภวรรณ 2528: 46)

ขนาดของรูปเล่มขึ้นอยู่กับกระดาษที่นำมาใช้ผลิตหนังสือโดยระบบสากล หนังสือมี 4 ขนาด ซึ่งเรียกว่า หน้ายก โดยพับจากกระดาษ 1 หน้ายก คือ พับ 4 พับ 8 พับ 16 และพับ 32

พับ 4 หน้ายก มีขนาดประมาณ $14\frac{1}{2}$ นิ้ว × $22\frac{1}{2}$ นิ้ว (ส่วนใหญ่ใช้ผลิตหนังสือ)

พับ 8 หน้ายก มีขนาดประมาณ $7\frac{1}{2}$ นิ้ว × $10\frac{1}{4}$ นิ้ว (หนังสือขนาดใหญ่)

พับ 16 หน้ายกมีขนาดประมาณ 5 นิ้ว × $7\frac{1}{4}$ นิ้ว (หนังสือขนาดกลาง)

พับ 32 หน้ายกมีขนาดประมาณ 3 นิ้ว × $4\frac{1}{2}$ นิ้ว (หนังสือขนาดเล็ก)

ขนาดหน้ายกในแต่ละประเภทนี้อาจมีหน้ายกเล็ก หน้ายกกลาง หน้ายกใหญ่แล้วแต่ความประสงค์ของการผลิต หรือความจำเป็นในการตัดกระดาษ (กำธร สถิรกุล 2515: 107-108)

ข. <u>ปกหนังสือ</u>

ปกเป็นส่วนที่ใช้วัสดุแข็งแรงที่สุดในการทำหนังสือ หน้าที่ของปกมี 2 ประเภทคือ ป้องกันรักษาตัวหนังสือทั้งหมดและให้รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องราวของหนังสือ ปกทำหน้าที่จูงใจให้คนซื้อหนังสือ วัสดุที่ใช้ทำปกมีหลายประเภท เช่น กระดาษ ผ้า หนัง และพลาสติก เป็นต้น ประเภทของกระดาษก็มีกระดาษอ่อน กระดาษอาร์ต กระดาษแข็ง กระดาษอาบมัน หรือกระดาษอาบพลาสติก วัสดุเหล่านี้มีราคาแตกต่างกันมาก การทำปกหนังสือจึงเน้นที่คุณภาพคือความคงทนเป็นสำคัญ

โดยทั่วไปปกหนังสือแบ่งได้ 2 ประเภทคือ

1. ปกอ่อน หมายถึง ปกที่ทำจากกระดาษชนิดบาง ง่ายต่อการฉีกขาด

2. ปกแข็ง หมายถึง ปกที่ทำจากกระดาษชนิดหนา แข็ง และเหนียวทนทานต่อการหยิบจับ

ค. <u>กระดาษที่ใช้พิมพ์</u>

กระดาษที่ใช้ในธุรกิจการผลิตหนังสือโดยตรงได้แก่กระดาษที่มีคุณสมบัติและชื่อเรียกดังนี้

1. กระดาษปรู๊ฟ (Newsprint) เป็นกระดาษที่ทำจากเยื่อไม้บ่น มีราคาถูก แต่คุณภาพต่ำ เก็บไว้นาน ๆ จะกรอบและแดง นิยมใช้พิมพ์หนังสือพิมพ์ นิตยสารราคาถูก รวมทั้งงานพิมพ์ที่ไม่ต้องการความประณีตมากนัก กระดาษชนิดนี้ ผลิตออกมาเป็นม้วน ๆ เพื่อใช้กับงานพิมพ์แบบเรียนราคาเยาหรือหนังสือพิมพ์รายวัน และหากเติมสารเคมีลงไปในเยื่อกระดาษ ประมาณ 10-15% ของเยื่อกระดาษทั้งหมด จะช่วยให้คุณภาพกระดาษดีขึ้นคือ มีผิวมันกว่าเดิม เรียกว่า "กระดาษปรู๊ฟมัน"

2. กระดาษปอนด์ (Bond paper) ทำจากเยื่อผ้าขี้ริ้วผสมเยื่อเคมีซึ่งเป็นเยื่อซัลไฟต์ ฟอกให้ขาวเป็นพิเศษ มีคุณภาพสูง ใช้พิมพ์งานมีค่า เช่น ประกาศนียบัตร เป็นต้น

ง. <u>การเย็บเล่ม</u>

เมื่อหนังสือผ่านขั้นตอนการทำหรือพิมพ์เนื้อในมาเรียบร้อยแล้ว ก่อนที่จะประกอบเป็นเล่มได้ก็จะต้องผ่านขั้นตอนการเย็บเล่มก่อน การเย็บเล่มมีหลายวิธี (วัลลภ สวัสดิวัลลภ 2527: 284-285) คือ

1. เย็บอกหรือเย็บมุงหลังคา (Saddle Stitch) คือเย็บทะลุอกหรือกลางสันของยก โดยแบะอกกลางของแต่ละคู่ โดยมากเป็นหนังสือบาง ๆ การเย็บด้วยวิธีนี้ทำได้หลายอย่างเช่น เย็บจักร เย็บลวด และเย็บเชือก

2. เย็บสันหรือเย็บข้าง (Side stitch or Side sewing) คือเย็บด้านข้างซึ่งเป็นสันหนังสือ เย็บเสร็จแล้วต้องทากาวที่ตรงสันหนังสือ เพื่อเอาปกปิดหุ้มอีกทีหนึ่ง การเย็บอาจเย็บด้วยลวด (Staple) เครื่องเย็บกระดาษ (Stapling machine) หรือเย็บด้วยด้ายโดยใช้เครื่องเจาะรู การเย็บแบบนี้ไม่สามารถกางแผ่ราบได้เต็มที่ ส่วนใหญ่ทำเป็นหนังสือปกอ่อน

3. ทากาวหรือไสกาว (Glue attached) คือ การเย็บที่ใช้กาวเฉพาะกิจซึ่งเหนียวและแห้งเร็ว เชื่อมด้านที่เย็บให้ติดกันแทนการใช้ด้ายหรือลวดเย็บ ก่อนผนึกกาวต้องให้สันหนังสือที่เรียงลำดับยกไว้ดีแล้วผ่านเข้าเครื่องกรอ กรอให้กินถึงแผ่นกลางของยกแล้วจึงผ่านเข้าสู่เครื่องทากาว หนังสือที่เย็บโดยวิธีนี้ควรเป็นหนังสือไม่หนามากและมักทำเป็นปกอ่อน การเย็บทำได้เร็วมาก

4. เย็บกี่ (Stitch Sewing) คือ การเย็บที่ใช้ด้ายเย็บทะลุกหรือกลางสันของแต่ละยกเป็นช่วง ๆ และยึดสันของแต่ละยกให้ติดกันเป็นเล่ม สามารถเย็บหนังสือหนา ๆ และกางแผ่ราบได้ การเย็บมีทั้งเย็บด้วยมือและเย็บด้วยเครื่องจักร

จ. <u>จำนวนหน้า</u>

ขึ้นอยู่กับความยาวหรือสั้นของเนื้อหาหนังสือ ในการตั้งเกณฑ์วิเคราะห์ประเด็นนี้ ได้ตั้งขึ้นตามข้อมูลของจำนวนหน้าหนังสือที่ปรากฏอยู่จริง แบ่งเป็น 10 ระดับ*

เกณฑ์วิเคราะห์ราคาของวรรณกรรมญี่ปุ่นที่แปลเป็นภาษาไทย แบ่งเป็น 10 ระดับราคา** ตามข้อมูลของราคาหนังสือที่ปรากฏอยู่จริง

---

* ดูจากตาราง 15 หน้า 195.

** ดูจากตาราง 16 หน้า 196.

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

วรรณกรรมญี่ปุ่นที่แปลเป็นภาษาไทย ซึ่งจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมมาจากสำนักพิมพ์ 27 แห่ง และสถาบันทางการศึกษา 1 แห่ง รวม 28 แห่ง รวมทั้งหมด 50 เล่ม คิดเป็น 153 เรื่อง และเนื่องจากได้แบ่งวรรณกรรมแปลออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ประเภทนวนิยาย ประเภทเรื่องสั้น ประเภทนิทาน และประเภทกวีนิพนธ์ แต่ละประเภทได้แยกตามจำนวนเล่มและจำนวนเรื่อง โดยตัดเรื่องที่มีการแปลซ้ำออก รายละเอียดต่าง ๆ แสดงได้ดังนี้

ตาราง ก ประเภทของวรรณกรรมแปลแยกตามจำนวนเล่มและจำนวนเรื่อง

ประเภท	จำนวนเล่ม (N=50)	จำนวนเรื่อง (N=153)
นวนิยาย	30	27
เรื่องสั้น	9	53
นิทาน	3	65
กวีนิพนธ์	8	8
รวม	50	153

ตาราง ข แสดงจำนวนวรรณกรรมแปลที่มาจากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ เรียงจากมาก ไปหาน้อย ตามจำนวนเล่ม

สำนักพิมพ์	จำนวนเล่ม	จำนวนเรื่อง
สำนักพิมพ์กะรัต	7	6*
สำนักพิมพ์ควงกมล	5	5
ศูนย์การแปล คณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ	4	33**
สำนักพิมพ์ดอกหญ้า	3	3
สำนักพิมพ์บริษัท พี.พับลิเคชั่น	3	1*
สำนักพิมพ์หนังสือเยาวชน	2	2
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	2	2
สำนักพิมพ์วัฒนา	2	2
สำนักพิมพ์จตุจักรการพิมพ์	2	2
สำนักพิมพ์สร้างสรรค์	2	2
สำนักพิมพ์การเวก	1	1
สำนักพิมพ์ครีเอทแม็กกาซีน	1	1
สำนักพิมพ์เคล็ดไทย	1	1
สำนักพิมพ์ทานตะวัน	1	1
สำนักพิมพ์ทิวสน	1	1
สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น	1	3**
สำนักพิมพ์แพร่พิทยา	1	14**
สำนักพิมพ์วลี	1	1
สำนักพิมพ์วิทวัส	1	7**
ศูนย์หนังสือเชียงใหม่	1	1
สำนักพิมพ์ ส.อักษรพิทยา	1	24**
สำนักพิมพ์สมิต	1	1
สำนักพิมพ์สันติภาพ	1	1

ตาราง ข แสดงจำนวนวรรณกรรมแปลที่มาจากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ เรียงจากมาก ไปหาน้อย ตามจำนวนเล่ม (ต่อ)

สำนักพิมพ์	จำนวนเล่ม	จำนวนเรื่อง
สำนักพิมพ์สำนักงานอาจินต์	1	1
สำนักพิมพ์สู่ฝัน	1	1
สำนักพิมพ์กอไผ่	1	8**
สำนักพิมพ์หนุ่มสาว	1	1
สำนักพิมพ์อัญมณีบุ๊คสโตร์	1	31**
รวม	50	153

*จำนวนเล่มมากกว่าเรื่องเพราะบางเรื่องมีความยาว 2 เล่มจบ หรือ 3 เล่มจบ

**เป็นวรรณกรรมแปลประเภทรวมเรื่อง คือประเภทเรื่องสั้นและนิทาน

I 10311087

ตาราง ค แสดงจำนวนวรรณกรรมแปลตามลำดับปีที่พิมพ์ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2520 - ปี พ.ศ. 2529

ลำดับปี พ.ศ.	จำนวนเล่ม
2520	4
2521	4
2522	8
2523	1
2524	1
2525	-
2526	5
2527	1
2528	9
2529	17
รวม 10 ปี	50 เล่ม

จากตาราง ค จะเห็นว่าปี พ.ศ. 2529 มีปริมาณการพิมพ์วรรณกรรมสูงสุด เมื่อเทียบกับปีอื่น ๆ ที่ผ่านมา และไม่มีวรรณกรรมแปลในปี 2525 เลย

<u>การเก็บรวบรวมข้อมูล</u>

ข้อมูลทั้งหมดเก็บรวบรวมจากร้านขายหนังสือ ห้องสมุดทั่วไปและหนังสือที่เป็นสมบัติส่วนตัวของผู้วิจัย นำมาบันทึกรายละเอียดทางบรรณานุกรมของหนังสือแต่ละเล่ม ได้แก่ ผู้แต่ง ผู้แปล ชื่อหนังสือ สถานที่พิมพ์ ผู้จัดพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า ราคา ขนาด และรายละเอียดของรูปเล่ม ลงในบัตรขนาด 5 × 8 นิ้ว

นำหนังสือที่เป็นตัวอย่างประชากรมาอ่านเพื่อวิเคราะห์ทีละเล่ม โดยในครั้งแรกจะเป็นการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญและเขียนบรรณนิทัศน์ หลังจากนั้นอ่านซ้ำครั้งที่สองเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและแนวคิดตลอดจนพิจารณารูปเล่มและราคา การวิเคราะห์ทำโดยการขีดรอยคะแนนลงใน

ตารางวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นตรงช่องหัวข้อที่ตรงกับเนื้อหาและแนวคิดของหนังสือเล่มนั้นทุกครั้งที่พบ แล้วรวมขีดรอยคะแนนไว้ที่ช่องความถี่ของตารางวิเคราะห์เพื่อดูว่า มีการเน้นเนื้อหาและแนวคิดในเรื่องนั้น ๆ กี่ครั้ง จากนั้นอ่านทบทวนครั้งที่สามและสี่เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการขีดรอยคะแนน

<u>การวิเคราะห์ข้อมูล</u>

ในการวิเคราะห์จำนวนความถี่ของเนื้อหาและแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ตัวอย่างประชากรทั้งหมด ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ดังนี้

ก. หาค่าเฉลี่ยของจำนวนความถี่รวมของแต่ละหัวข้อที่มีอยู่ในหนังสือทุกเล่ม โดยนำจำนวนความถี่ของหัวข้อเนื้อหาและแนวคิดในหัวข้อเกี่ยวกับของแต่ละเกณฑ์ของหนังสือแต่ละเล่มมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนเรื่องทั้งหมด ผลที่ได้ คือ ค่าเฉลี่ยของความถี่ของหัวข้อเนื้อหาและแนวคิดในเรื่องนั้น ๆ สำหรับเรื่องทั้งหมด หรือสำหรับหนังสือทั้งหมด

การหาค่าเฉลี่ยใช้สูตร

$$F = \frac{f_1+f_2+f_3 \ldots f_n}{N}$$

$$= \frac{\Sigma f}{N}$$

F คือ ความถี่เฉลี่ยของเนื้อหา (หรือแนวคิด) แต่ละหัวข้อ

$f_1+f_2+f_3+f_n$ คือ จำนวนความถี่รวมของเนื้อหา (หรือแนวคิด) ในแต่ละหัวข้อของเรื่องทั้งหมด

N คือ จำนวนเรื่องทั้งหมด

ข. หาค่าร้อยละของจำนวนเรื่องที่มีเนื้อหาและแนวคิดแต่ละหัวข้อต่อจำนวนเรื่องทั้งหมด โดยกำหนดว่าเรื่องใดมีเนื้อหาและแนวคิดในหัวข้อเดียวกันไม่ว่าจะมีความถี่เท่าใดถือว่าเนื้อหาและแนวคิดในหัวข้อนั้นมีปริมาณ 1 หน่วยเท่าเทียมกัน เมื่อรวมจำนวนเรื่องของหนังสือที่มีเนื้อหาและแนวคิดในหัวข้อใด ต่อจำนวนเรื่องทั้งหมด แล้วหาค่าร้อยละโดยใช้สูตร

$$P = \frac{n}{N} \times 100$$

P คือ ร้อยละของจำนวนเรื่อง (หรือแนวคิด) แต่ละหัวข้อ

n คือ จำนวนเรื่อง (หรือแนวคิด) ในแต่ละหัวข้อของเรื่องทั้งหมด

N คือ จำนวนหนังสือทั้งหมด

ค. หาค่าร้อยละของจำนวนหนังสือที่มีลักษณะรูปเล่มแต่ละเล่มต่อจำนวนหนังสือทั้งหมด โดยกำหนดว่าหนังสือเล่มใดมีลักษณะรูปเล่มอยู่ในเกณฑ์ใด กำหนดเป็นปริมาณ 1 หน่วยเท่าเทียมกัน เมื่อรวบรวมจำนวนหนังสือที่มีลักษณะรูปเล่มในเกณฑ์ใด ต่อจำนวนหนังสือทั้งหมด แล้วหาร้อยละโดยใช้สูตร

$$P = \frac{n}{N} \times 100$$

P คือ ร้อยละของจำนวนหนังสือที่มีลักษณะรูปเล่มแต่ละหัวข้อ

n คือ จำนวนหนังสือที่มีลักษณะรูปเล่มในหัวข้อเดียวกัน

N คือ จำนวนหนังสือทั้งหมด

ง. หาค่าร้อยละของจำนวนหนังสือที่มีราคาแต่ละเล่มต่อจำนวนหนังสือทั้งหมด โดยกำหนดว่าหนังสือเล่มใดมีราคาอยู่ในเกณฑ์ใด กำหนดเป็นปริมาณ 1 หน่วยเท่าเทียมกัน เมื่อรวบรวมจำนวนหนังสือที่มีราคาในเกณฑ์ใด ต่อจำนวนหนังสือทั้งหมด แล้วหาร้อยละโดยใช้สูตร

$$P = \frac{n}{N} \times 100$$

P คือ ร้อยละของจำนวนหนังสือที่มีเกณฑ์ราคาเดียวกัน

n คือ จำนวนหนังสือที่มีเกณฑ์ราคาเดียวกัน

N คือ จำนวนหนังสือทั้งหมด